

CIPRA zahteva protokol o izvajanju Alpske konvencije na področju voda

Mednarodna komisija za varstvo Alp (CIPRA) od alpskih držav že vrsto let zahteva pripravo ustreznega protokola o izvajanju Alpske konvencije na področju voda. Ob mednarodnem letu celinskih voda, kot je letošnje leto razglasila OZN, je CIPRA danes v Innsbrucku v Avstriji predstavila predlog besedila za omenjeni protokol, ki ga je pripravila sama. [Več na strani 1](#)

Posledice suše občutijo tudi v Alpah

Zaradi suše, ki traja že kar nekaj tednov, so na različnih področjih tudi na območju Alp že vidne posledice: po eni strani izgube v kmetijstvu, umiranje ribje populacije, lomljenje ledeniškega ledu in podori, po drugi strani pa rekordni prihodki za električno energijo iz gorskih območij in razmah turizma. [Več na strani 2](#)

Novi lokaciji na Unescovem seznamu svetovne naravne dediščine

3. julija je Organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO) na seznam svetovne naravne in kulturne dediščine uvrstila dve novi lokaciji z alpskega območja: Sacri Monti, ki se raztezajo na območju italijanskih dežel Piemonta in Lombardije, ter pogorje San Giorgio v švicarskem Ticinu. [Več na strani 3](#)

CIPRA zahteva protokol o izvajanju Alpske konvencije na področju voda



Mednarodna komisija za varstvo Alp (CIPRA) od alpskih držav že vrsto let zahteva pripravo ustreznega protokola o izvajanju Alpske konvencije na področju voda. Ob mednarodnem letu celinskih voda, kot je letošnje leto razglasila OZN, je CIPRA danes v Innsbrucku v Avstriji predstavila predlog besedila za omenjeni protokol, ki ga je pripravila sama.

Čeprav je za uresničevanje določb Alpske konvencije na področju upravljanja z vodami predviden poseben izvedbeni protokol, pa le-ta ni bil nikoli pripravljen. Kakor ocenjuje CIPRA, je zato nerazumljivo, da se alpske države v mednarodnem letu celinskih voda ne lotijo priprave protokola.

Voda namreč ni običajno tržno blago, temveč je dediščina, ki jo je treba kot tako varovati, braniti in z njo ustrezno ravnati, je poudaril predsednik CIPRE Andreas Weissen. Alpske države se zavedajo svoje velike odgovornosti, da morajo v splošnem interesu vodne vire in ekološko funkcionalnost voda ohraniti ter jih izboljšati, kjer je to potrebno. Porečja številnih tekočih voda v alpskem prostoru segajo čez ozemlje več držav, zato je mogoče določene probleme reševati le na čezmejni ravni, alpske države pa morajo skupaj sprejeti ustrezne ukrepe.

Kot je prepričana CIPRA, bo protokol o vodi zapolnil pomembno vrzel na področju varstva Alp, saj bi bilo mogoče le s takim protokolom doseči enotna merila za varstvo ledenikov, ki bo ustrezalo potrebam sodobnega časa.

Jochen Sohle, predavatelj vodnega prava na Univerzi v Chambéryju, je izpostavil presežno vrednost, ki jo ima omenjeni predlog v primerjavi z evropsko okvirno direktivo.

Nemški zvezni minister za okolje Jürgen Trittin pa je v svojem nastopnem govoru kot predsedujoči Alpske konference, tj. konference okoljskih ministrov vseh alpskih držav, poudaril, da bo varstvo pred poplavami ena od osrednjih nalog, ki si jih je zastavilo nemško predsedstvo Alpske konvencije. Protokol Alpske konvencije na področju voda je torej za tovrstno sodelovanje odlično izhodišče.

Obširno sporočilo za medije ter predlog CIPRE za protokol na področju voda sta objavljena na spletnih straneh <http://www.cipra.org> (de/fr/it/sl).

Vsebina

CIPRA zahteva protokol o izvajanju Alpske konvencije na področju voda [1](#)

Posledice suše občutijo tudi v Alpah [2](#)

Kontinuiteta in diskontinuiteta: kultura in družba v alpskem prostoru [2](#)

„Gene save“ - čezmejno varstvo rastlinskih genskih virov [2](#)

Beg visoko kvalificirane delovne sile s švicarskih gorskih območij [2](#)

Novi lokaciji z alpskega območja na Unescovem seznamu svetovne naravne dediščine [3](#)

Italija: Colle del Nivolet in Val di Genova – konec invazije avtomobilov [3](#)

Nemčija: alpskemu železniškemu tranzitu se obetajo boljši časi [3](#)

Pohodi prek meja na območju Bodenskega jezera, tematski izleti o vodi [3](#)

O tem in onem [4](#)

Prireditve [4](#)

Posledice suše občutijo tudi v Alpah

Zaradi suše, ki traja že kar nekaj tednov, so na različnih področjih tudi na območju Alp že vidne posledice: po eni strani izgube v kmetijstvu, umiranje ribje populacije, lomljenje ledeniškega ledu in podori, po drugi strani pa rekordni prihodki za električno energijo iz gorskih območij in razmah turizma.

Pomanjkanje vode občutijo zlasti v severni Italiji. Ob pomanjkanju pitne vode na območju določenih občin, npr. v Piemontu, se mora italijanska država sedaj odločiti, ali bo dala kmetijstvu prednost pred proizvodnjo elektrike, kar bi v severni Italiji povzročilo izpad električne energije. Zaradi zmanjšane dobave vode v kmetijstvu bi se izredno povečale cene živilskih izdelkov. Zaradi povečanih potreb po električni energiji v drugih delih Evrope ima še največ koristi švicarsko elektrogospodarstvo. Električna energija, ki je proizvedena v višje ležečih regijah, se na borzi trenutno prodaja po rekordnih cenah.

Viri: Neue Zürcher Zeitung, 16. 7. 2003; Dežela Piemont, 16. 7. 2003

Kontinuiteta in diskontinuiteta: kultura in družba v alpskem prostoru

V okviru letošnjega Evropskega foruma v Alpbachu bodo udeleženci ob t.i. dnevu Tirolske (Tiroltag) imeli priložnost razpravljati o temi, ki so jo letos naslovili „Kontinuiteta in diskontinuiteta: kultura in družba v alpskem prostoru“. O gospodarskem, tehnološkem in družbenem razvoju na območju Alp ter o njegovem vplivu na življenjske pogoje bodo spregovorili vidni predstavniki kulturnega, znanstvenega in političnega življenja. Evropski forum bo potekal od 14. do 30. avgusta 2003 v avstrijskem kraju Alpbach, dan Tirolske pa bo 17. avgusta.

Druga točka v programu Evropskega foruma so pogovori o arhitekturi, ki bodo v Alpbachu 15. in 16. avgusta letos. „Mesto in podeželje: kontinuiteta in diskontinuiteta“ se imenuje tema, o kateri bo tekla razprava, zlasti o vedno večjem obsegu aglomeracij in kot posledica takega razvoja tudi o naraščanju prometa ter o ekoloških posledicah vedno obsežnejše rabe zemljišč. Ob zaključku foruma bodo udeleženci poskusili najti še odgovore na vprašanje, kaj pravzaprav sploh pomeni trajnostna arhitektura.

Evropski forum v Alpbachu je vsako leto prizorišče razprav med predstavniki znanosti, kulture, politike in gospodarstva ter študenti in predstavniki najrazličnejših poklicev, ki se zanimajo za to področje.

Vir in nadaljnje informacije na spletnem naslovu: <http://www.alpbach.org> (de/en)

„Gene save“ - čezmejno varstvo rastlinskih genskih virov

Avstrijska in Južna Tirolska bosta v okviru INTERREGA začeli izvajati nov projekt „Gene Save“, ki naj bi pripomogel k ohranjanju in varovanju starih, domačih sort žitaric, zelenjave in jabolk. Projekt predvideva zbiranje semen in sadik, konzervacijo tako zbranih genskih virov v eni od genskih bank in nadaljnje razmnoževanje ter ne nazadnje tudi njihovo intenzivnejše vključevanje v pridelovanje. V preteklih desetletjih je poljedelska dejavnost v višjih legah občutno upadla in uporabljati so se začele nove sorte. Takemu trendu pa se je treba upreti in zato ohraniti domače sorte, ki so posebej prilagojene na krajevne pogoje in višje lege. Odgovorni so sedaj pozvali javnost, naj vsi, ki še imajo sadike ali semena starih sort oziroma sadovnjake s starimi sortami jablan, le-te pristojnim službam tudi prijavijo ali jih dajo na razpolago. Strokovnjaki bodo zbrane podatke ovrednotili, zbrali semena in opravili ustrezne znanstvene poskuse, npr. poskuse klitja. Pri projektu sodelujejo potrošniški center iz Laimburga na Južnem Tirolskem, kmetijska zbornica avstrijske Tirolske in številni drugi partnerji.

Vir in nadaljnje informacije na spletnem naslovu: Urad za odnose z javnostmi Avtonomne pokrajine Južna Tirolska, 15. 7. 2003,

http://www.provinz.bz.it/LPA/news/news_d.asp?art=53615 (de)

Domača sorta koruze, ki jo moramo ohraniti



© LPA Bozen

Beg visoko kvalificirane delovne sile s švicarskih gorskih območij

Kot ugotavlja raziskava, ki jo je javnosti pred kratkim predstavila Švicarska delovna skupnost za gorska območja (Schweizerische Arbeitsgemeinschaft für die Berggebiete - SAB), se v gorskih območjih soočajo z velikimi problemi zaradi odseljevanja visoko kvalificirane delovne sile. SAB je zato izrazil zahtevo, da je treba izpeljati obsežen raziskovalni projekt, s pomočjo katerega bodo poskušali rešiti to problematiko, seveda pa bodo morali ustrezne ukrepe sprejeti tudi država, kantoni in občine. Do 85 % absolventov visokošolskega študija si zaposlitev poišče izven domačega kantona, se glasi ena izmed ugotovitev raziskave. Zbirke tovrstnih podatkov, ki jih na državni ravni zbira Zvezni urad za statistiko, za realno oceno „bega možganov“ (brain drain) niso primerne, zato bo na tem področju treba še marsikaj postoriti. Odseljevanje mladih strokovnjakov povzroča prizadetim gorskim območjem veliko finančno škodo. Poglavitni razlogi za odseljevanje so po anketi, ki jo je opravila SAB, pomanjkanje delovnih mest in poklicnih perspektiv ter nove poslovne povezave izven domačega kraja.

Sporočilo za medije z dne 7. 7. 2003 in raziskava sta objavljena na spletnem naslovu (v nemščini s povzetkom v franc. in ital.): <http://www.sab.ch> (de/fr/it)

Novi lokaciji z alpskega območja na Unescovem seznamu svetovne naravne dediščine

3. julija je Organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO) na seznam svetovne naravne in kulturne dediščine uvrstila dve novi lokaciji z alpskega območja: Sacri Monti, ki se raztezajo na območju italijanskih dežel Piemonta in Lombardije, ter pogorje San Giorgio v švicarskem Ticinu. Pri prvi lokaciji, imenovani Svete gore - Sacri Monti, gre za skupino kapelic in drugih verskih objektov iz 16. in 17. stoletja, ki so znane po izredni lepoti in se s svojo arhitekturo uspešno zlivajo s krajino. Regije, na območju katerih je izbrani naravni spomenik, vidijo v podeljenemu statusu izjemno priložnost za razcvet verskega, kulturnega, okoljskega in kulinaričnega turizma.

Posebnost gore Svetega Jurija (Monte San Giorgio) pa so iz zemlje štrleča paleontološka najdišča, kjer so od 19. stoletja dalje odkrili že na tisoče skeletov dinosavrov in rib, med njimi tudi redke in enkratne vrste. Ker plasti s fosili segajo na ozemlje italijanske države, so pristojni že sprejeli prve ukrepe, na podlagi katerih bi lahko to območje vključili v čezmejni spomenik svetovne dediščine.

Viri in nadaljnje informacije: <http://whc.unesco.org/sites/1068.htm> (en), <http://www.umwelt-schweiz.ch/buwal/de/medien/presse/artikel/20030703/00747/index.html> (de), <http://www.montesangiorgio.ch> (it), <http://whc.unesco.org/sites/1090.htm> (en)

Svetinja Domodossolo - ena od devetih „svetih gora“:



© <http://whc.unesco.org/sites/1068.htm>

Italija: Colle del Nivolet in Val di Genova – konec invazije avtomobilov

Na planoto Colle del Nivolet, ki se je zadnja leta poleti ob nedeljah vsakokrat spremenila v pravo parkirišče, je letos mogoče priti le še peš, s kolesom ali posebno avtobusno linijo. Planota, ki leži na območju Narodnega parka Gran Paradiso med Piemontom in Dolino Aoste na več kot 2500 metrih nadmorske višine, je znana po barjih in drugih tipih mokrišč. Po dolgotrajnih razpravah je Narodni park v sodelovanju s pristojnimi organi Pokrajine Torino in z občinami sprejel pobudo o uvedbi zapore za zasebni promet na zadnjem odseku ceste, ki pelje na planoto.

Potrditev dejstva, da je zmanjšanje obsega zasebnega avtomobilskega prometa v turističnih gorskih občinah nujno potrebno, pa najdemo tudi v podobnem ukrepu, ki sta ga sprejela Narodni park Adamello Brenta in konzorcij občin, ki ležijo v dolini Val di Genova na območju omenjenega parka. Tudi to dolino poleti obiščejo številni turisti. Da bi se izognili prometnim zastojem in dolgim vrstam na ozki dovozni cesti, se zato na zadnjem odseku ceste plačuje parkirnina. V času od 9.45 do 18. ure smejo cesto uporabljati samo domači prebivalci, medtem ko je obiskovalcem parka na voljo poseben avtobus.

Vir in nadaljnje informacije na spletnih naslovih: <http://www.pnpg.it/ita/Area/Nivolet.htm> (it), Pokrajina Torino 5. 7. 2003, 15. 7. 2003 <http://www.uffstampa.provincia.tn.it> (it), <http://www.parcoadamellobrenta.tn.it> (it)

Nemčija: alpskemu železniškemu tranzitu se obetajo boljši časi

Osnutek zveznega načrta za izgradnjo prometnic v Nemčiji predvideva za alpsko območje uvedbo določenih izboljšav na področju železniškega prometa. V prvih dneh julija je osnutek načrta sprejela zvezna vlada, sedaj ga morajo potrditi še v nemškem parlamentu. Z izgradnjo in elektrifikacijo železniške proge na relaciji od Münchna do Lindaua je bila sistem nemške hitre proge priključena tudi vzhodna Švica. Za tovorni in potniški promet bi lahko ta proga, ki bi vključevala tudi nova švicarska predora Gotthard in Lötschberg, predstavljala alternativo Brennerskemu baznemu predoru. Švica je nemški vladi že predlagala, da bo pri elektrifikaciji proge na relaciji od Münchna do Lindaua sodelovala s prispevkom v višini 50 milijonov evrov.

Nasprotno pa bavarska naravovarstvena organizacija Bund Naturschutz ocenjuje, da daje osnutek zveznega načrta za izgradnjo prometnic prednost cestam, saj namenja več finančnih sredstev izgradnji cestnega in ne železniškega omrežja. CIPRA-Nemčija ravno tako ugotavlja, da imajo okoljski vidiki očitno pri izbiri projektov podrejeno vlogo in da osnutku načrta manjka celovita zasnova.

Vir: Süddeutsche Zeitung, 23. 6./ 3. 7. 2003, in domača spletna stran <http://www.cipra.de> (de) z dne 18. 6. 2003

Pohodi prek meja na območju Bodenskega jezera, tematski izleti o vodi



Zaradi pohodniških in izletniških poti, ki se ne bodo končale na državni meji, naj bi regija Bodenskega jezera na nemško-avstrijsko-švicarski tromeji postala za turiste še privlačnejša. V ta namen je bila urejena mreža čezmejnih pešpoti, ki so med seboj povezane in enotno označene. Projekt, ki se financira s sredstvi iz programa Evropske unije INTERREG IIIA za območje Alpskega Rena, Bodenskega jezera in Zgornjega Rena, naj bi zaključili leta 2007.

V mednarodnem letu celinskih voda je nemško-avstrijska evroregija, ki obsega salzburško, berchtesgadensko in traunsteinsko območje, izdala poseben zemljevid, na katerem so vrisani vsi izletniški cilji, ki so neposredno povezani z vodami. Sicer pa so za to območje na voljo še drugi tematski zemljevidi (kolesarski, pohodniški, izletniški itd.).

Vir in nadaljnje informacije na spletnih naslovih: 16. 7. 2003 <http://www.stmwvt.bayern.de> (de), Chiemgau-Online 15. 7. 2003, <http://www.euregio.sbg.at/default.asp> (de)

O tem in onem

Izšel zbornik „Kulturna raznovrstnost alpskega prostora“

K učni delavnici „Kulturna raznovrstnost alpskega prostora“, ki jo je lani novembra priredila Švicarska akademija družbenih in socialnih ved (SAGW), je sedaj izšel tudi istoimenski zbornik, ki na dobrih sto straneh objavlja prispevke delavnice. Osrednji del zbornika predstavlja različne tematske sklope, kot sta npr. „Ali je mogoče kulturo oceniti?“, „Alpska kultura: stalnost in spreminjanje nekega pojma“ itd. V drugem poglavju so zbrani znanstveni podatki, ki se navezujejo na še neizdelani protokol o izvajanju Alpske konvencije na področju prebivalstva in kultura.

Nadaljnje informacije na spletnem naslovu: http://www.sagw.ch/dt/Publikationen/pub_detail.asp?id=81 (de), izd. SAGW, ISBN 3-907835-43-3

Tegernsee: prvi mednarodni festival gorniškega filma

V sodelovanju z Bavarskim radiem, Nemško planinsko zvezo in turističnim podjetjem Tegernsee Tal Tourismus bo bavarska občina Tegernsee od 22. do 25. oktobra 2003 organizirala prvi mednarodni festival gorniškega filma, na katerem se bodo predstavili filmi, ki prikazujejo odnos med človekom in goro. Rok za predložitev filmov v eni od treh kategorij (alpski športni in pustolovski oz. avanturistični filmi, gorski filmi in filmi z igrano zgodbo) se bo iztekel 1. avgusta. Na festivalu bodo podeljene tudi denarne nagrade v višini od 1.500 do 3.000 evrov. Film, ki ne prihaja iz nemškega jezikovnega področja, naj bodo, če je le mogoče, opremljeni z nemškimi podnapisi.

Vir in nadaljnje informacije na spletnem naslovu: <http://www.bergfilm-festival-tegernsee.de> (de/en)

Monografija o italijanskih in slovenskih Julijskih Alpah

Ob skorajšnjem pristopu Slovenije k Evropski uniji prihodnje leto je založba Domus v sodelovanju s turistično zvezo trbiške regije izdala monografijo o italijanskih in slovenskih Julijskih Alpah. Publikacijo je izdala revija Meridiani Montagne in obsega 145 strani. Dopolnjuje jo turistična karta tega območja. Prav tako revija poroča o posebnostih krajev, znanih osebnostih ter zgodovinskih in aktualnih dogodkih, ki so tem krajem dali svoj pečat. Vir in nadaljnje informacije na spletnem naslovu: <http://www.tarvisiano.org/jsptarvisiano/cont.jsp?news=641> (it), <http://www.edidomus.it> (it)

Švica: „Göschenenski svet vode“ - doživljanje, izobraževanje, igra in zabava ob gorskem potoku

 Na začetku julija se je začel izvajati projekt „Göschenenski svet vode“, ki je posvečen mednarodnemu letu celinskih voda. V okviru projekta sta bili namreč odprti učna vodna pot in šola o vodi. Učna pot je izobraževalna in doživljajska pot, ki predstavlja in seznani obiskovalce z vodami, in zato tudi osrednji del projekta. Sestavljena je iz 90 enot, ki so vršane in opisane v karto pešpoti. V šoli o vodi so pripravili tudi učno gradivo, s pomočjo katerega se bodo mladi neposredno na terenu seznanjali s problemi, ki pestijo področje voda. Prav tako v okviru projekta „Göschenenski svet vode“ sta razstavljeni dve umetniški konstelaciji, organizirana pa bodo tudi tematska vodenja, ekskurzije in predavanja.

Vir in nadaljnje informacije na spletnem naslovu: <http://www.wasserwelten.ch> (de)

Prireditve

 Potujoča razstava o rečnih lokah – ob mednarodnem letu celinskih voda: **„Rečne krajine“**. Grad Tübingen/ Taufers, Val Venosta/ Ahrntal (Italija), 19. 7. - 20. 9. 2003. Na ogled bodo akvareli in radirane slikarke Hannelore Nenning. Organizira Avtonomna pokrajina Južna Tirolska v sodelovanju z drugimi organizacijami. Več informacij na spletnem naslovu: <http://www.8ung.at/nenning.hannelore> (de)

Mednarodna delavnica: **„Zavarovana območja miru v Piemontu“** (I Parchi della Pace in Piemonte). Torino (Italija), 22. 7. 2003. Tematska sklopa: lokalni razvoj, zaposlovanje in varstvo narave v zavarovanih območjih. Organizira: Dežela Piemont – Sektor za mednarodne in evropske zadeve - Europartenariato, v sodelovanju z južnoafriško organizacijo Peace Parks Foundation. Simultano prevajanje v angleščini in italijanščini. Več informacij na spletnem naslovu: <http://www.parks.it/regione.piemonte/2003-07-22-parchi-pace.html> (it)

21. kongres Mednarodne zveze za ogrožene jezike in kulture (A.I.D.L.C.M). Torre Pellice (Italija), 25. - 27. 7. 2003. Organizator: Association Internationale pour la defense des Langues et des Cultures menacées AIDLCM. Več informacij na spletnem naslovu: http://www.provincia.torino.it/stampa/comunicati/index.htm?pagina=c0715_04.htm (it)

 Konferenci ob mednarodnem letu celinskih voda: **Kakšna prihodnost čaka občine v gorskih območjih?** (Quel avenir pour les communes de montagne ?) **ter Namakalni kanali ali katere rešitve za trajnostno upravljanje z vodo obstajajo doma in drugod po svetu?** (Les bisses : quelles leçons pour une gestion d'eau durable ici et ailleurs?). Mase (Švica), 26. 7. 2003 oziroma 2. 8. 2003 ob 18.30. Organizira: Občina Mase. Več informacij na spletnem naslovu: http://www.mase.ch/fr/aventure_eau.php (fr)

Mednarodni tabor Ecotopia: **Karpatska konvencija in ekološki turizem** (The Carpathian Convention and green tourism). Sheshory (Ukrajina), 20. 8. - 3. 9. 2003. Organizira: EYFA - European Youth Forest Action. Več informacij na spletnem naslovu: <http://www.eyfa.org/ecotopia2003.htm> (en)